

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

19—20. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 15-én. * Előfizetési díj egy évre 80 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 K alapítványt tettek, valamint a rendes tagok az esedékes alap. kamat, illetőleg 20 K évi tagsági díj, valamint az 1920. évre alapító és rendes tagokra nézve egyaránt kivett 40 K pótdíj fejében kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 K-nál kevesebbet alapítottak, ezenfelül 10 K-t fizetnek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

« A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének. »

(Telefon: 37—22.)

Erdőgazdasági problémák a Svájcban.

Irta: Dr. Weisz Leó, Zürich.

Társadalmi erupciók — háboru és forradalom — közvetlen gazdasági következménye még mindig, elmúlt évtizedek, sőt évszázadok megtakarított javainak pusztulása, elhasználása volt. Hogy hosszú, szorgos munkának ekként feláldozott gyümölcssei tényleges veszteségnek, avagy tán csak új magvetésnek tekintendők-e, ezt eldönteni a történetbölcsélet hivatása. E helyütt csak a gazdaságtörténet ama évszázadok óta megfigyelhető tényét akarjuk leszögezni, hogy a fent körülírt gazdasági jelenség kapcsán háboru és forradalom még mindenkor és mindenütt az erdőn ütötte a legnehezebb sebeket. Nem csoda. Hisz az erdő maga az évszázados takarékoság. A megtakarított jószág par excellence.

Ez a szomorú, a természeti törvények kényszerítő erejével fellépő jelenség még a semleges államok határait sem respektálta s hatása ma a Svájcban például sokkal szembetűnőbb, mint a háborút viselt országokban, ahol a sok vérző seb között csak nehezen lehet megállapítani, melyik mélyebb, nehezebb.

Jóllehet a kis Svájcot korántsem hagyta a háboru — minden semlegessége daczára — oly érintetlenül, mint azt a háborut viselt országokban hiszik, hanem vérzik és szenved, mint a többi szomszéd, mégis majdnem mérhetetlen a különbség köztük. A Svájc sebei — egyetlenegy kivételével — nem oly mélyek s így gyorsabban gyógyulnak is, mint a szomszédokéi. Kivételt csak az az egy képez, amelyet a háboru a svájci erdőgazdaságon ütött. Ez a legsúlyosabb. S hogy nem veszélyeztet-e életfunkciókat, csak a jövő fogja mutatni.

A Svájc aránylag szegény erdőben. Az a 982.000 ha erdő, amely az ország területének 23·8%-át fedi, korántsem elég ama kulturpolitikai érdekek megvédésére, amelyet az ország talajviszonyai a svájci erdészeti feladatává tesznek. Ily körülmények között az erdő védő hatásának minden további meggyengítése végzetes következményekkel járhat. És a Svájc ezen a mesgyén jár 1914 óta.

Az óriási árák s az a tény, hogy Olasz- és főleg Franciaország csak fa és egyéb „hadianyag” ellenében adtak élelmiszert, párját ritkító rablógazdaságnak nyitottak utat, olyannyira, hogy a favásárló Svájczból egyelőre Európa egyik legfontosabb *fa-export* országa lett. Néhány számadat illusztrálja legjobban ezt a hihetetlen átalakulást.

1914 előtt a Svájc kb. 7.800.000 köbméter műfával többet használt el, mint amennyit maga termelt s ezért a külföldnek évente 40—50 millió frankot fizetett. Ennek ellenében 1916-ban (újabb statisztikai adatok még nem kerültek nyilvánosságra) a bevétel csak 368.000 köbméter volt, míg a külföldre 936.000 *m*³ műfa exportáltatott.

Az 1915—1919. években kivitt mennyiséget 2½ millió köbméterre becsülik. Ez egy harmada az ország össz- és 80%-a műfa-termésének. Ilyen mennyiséget exportálni olyan országból, hol a rendes évi termés még a saját szükséglet fedezésére sem elegendő, csak úgy lehet, ha az erdők hozadékán felül, az erdőket is megtámadják. Ebben az állapotban van ma Svájc legtöbb erdeje.

Igaz ugyan, hogy Svájc a kivitt fáért 400 millió frankot kapott. Olyan összeg, amelynek kedvéért egy kis *erdőgazdasági* mulasztás még megbocsájtható lenne, különösen ha tekinte be

veszszük, hogy az aranyeső a svájci erdészetnek másfelől nagy szolgálatoakat is tett. Most, hogy az erdő óriás bevételeket hozott s nemcsak a magánbirtokosok, hanem a községi és kantoni költségvetések legfontosabb pénzforrásává lett, szívesen hajlottak a tulajdonosok is a jó szóra s nagy összegeket fektettek be az erdők jobb feltárását célzó eszközökbe, szaporították a személyzetet s megvetették mindenütt az erdőtartalékok alapjait.

Ha tehát az erdők felhasználata itt a Svájcban csupán gazdasági kérdés lenne, bátran állithatnók, hogy a kínálkozó — remélhetőleg soha többé vissza nem térő — konjunktura nyújtotta előnyök eddig nagyobbak, mint a tartamosság megbomlása által okozott károk.

Az erdőhasználatok mérve azonban a Svájcban, tekintettel az itteni talajviszonyokra, kulturpolitikai szempontból sokkal többet nyom a latban, mint másutt s könnyen változtathatja a nagyapák duzzadó pénztárczáját hamis illuzióvá, amely felett szerencsétlenné tett unokák sirnak.

A háboru első éveiben dagadó vitorlával uszott a Svájc eme kevésbé kívánatos cél felé. Erdeiben valóságos orgiákat ült a háborus konjunktura s hegy, hegy után borotváltatott le a francia lövészárkok, az angol barakkok és az olasz municziós ládák érdekében, míg végre 1916-ban, a pusztítások láttára s azok következményeinek tudatában, az államvasutak* műszaki osztálya emelt erélyes vétót a további rablógazdálkodás ellen. A vasutüzem veszélyeztetésére való hivatkozás többet használt, mint az erdősvilág eladdig sporadikus, félték óvása. A legbuzgóbb igyekezet mellett sem lehetett ezen a téren az eddig folytatott parasztpolitikát követni, az ország biztonsága forgott kockán. Erre való tekintettel a szövetségi tanács 1917. február 23-án, tehát meglehetősen későn, a véderdő jellegű erdőket is véderdőknek nyilvánította és a véderdő-törvénykezés alá rendelte. Evvel befejeződött a háborus tarvágások kora. Azonban *csak* ez. A felhasználatok még mindig divnak, ha mindjárt csak bizonyos formák betartása mellett és mindmegannyi „jogosító körülmény“ leple alatt is.

E folyamat tragikuma az a tény, hogy a tulajdonosok háborus háztartása és annak következményei a rendszeres, état-üzemhez visszavezető utakat elvágta. Ugy a tulajdonosok, mint az erdő-

gondnokságok költségvetéseinek fedezet rendszere az utóbbi években azokhoz a magas fabevételekhez alkalmazkodott, amelyeket a háborus konjunktúra nyújtott s most, hogy ennek az irányzatnak vége, az árak esnek s mégis egyik fél sem akar, avagy tud „lemondani“, hát *a mennyiségnek kell a magas árakat pótolni*. Ennek természetesen jó vége nem lehet s a mérvadó körök meg is mozgatnak minden követ, hogy e kényelmetlen helyzetből valamiképp kikerüljenek. Hosszas tanácskozások után legujabban olyan módban egyeztek meg, amely az országon kívül is ismeretést érdemel.

Mindenekelőtt nagyszabású felvilágosító mozgalom indított meg. Célja: a köztudatba belevinni, hogy a mostani mederben észszerű erdőgazdaság nem üzhető és hogy ennek az országra nézve beláthatatlanul hátrányos következményei vannak.

A svájci erdészeti egyesület, e mozgalom lelke, elismeri, hogy ma a kantonok- és községektől, tekintettel a mindinkább fokozódó tőkehiány okozta kétségbeejtő pénzügyi helyzetre, nem lehet bevételeik önkéntes leszállítását követelni. Viszont hangoztatja azonban, hogy az eddigi bevételek, a mai gazdasági rendszer és eső árak mellett semmi esetre sem nyújthatók tovább, mert különben tönkremegy az ország. A magashegységi erdők tulságos ritkítása okvetlenül árvizet, kőgörgetegeket és egyéb károkat hoz magával (A széldöntések máris ijesztő mértékben növekednek s véleményem szerint az árvizek sem fognak kimaradni, mert már az eddigi használatok is jóval túllépték az egészséges határt!)

Ebből a dilemmából az egyesület szerint csak egy út vezet ki. A *többtermelés* útja. „Die Produktionssteigerung der schweizerischen Forstwirtschaft: *eine nationale Pflicht!*“. A svájci erdősvilág, ily című, állami támogatással kiadott röpiratában kezeskedik arról, hogy a Svájc mai erdőterületén megteremti, az ország biztonságának mindennemű veszélyeztetése nélkül, azt a famennyiséget, amely a tulajdonosok mai bevételeinek *állandósításához* szükséges, ha viszont az erdőgazdaság mindazt megkapja, ami ahhoz szükséges, hogy a mai évi 2·7 millió köbméter helyett jóval nagyobb mennyiséget produkáljon.

Garantálja, hogy ha a szükséges személyzetet, hatáskört és eszközöket megkapja, az ország évi fatermését legalább évi 4·4 millió

köbméterre emeli s hogy a termékek átlagos minősége és értéke magasabb lesz, mint ma. (1 millió m^3 -t gazdaságosabb kitermelési módszerekkel és 700.000 köbmétert magasabb terméshozadék útján vél nyújthatni.)

Evvel a mennyiséggel nemcsak függetleníthető az ország — a közönséges fanemeket illetőleg — a külföldtől, hanem még tekintélyes módon segítheti fával, különösen túlevelüekben szegény szomszédjait is.

A röpirat egyelőre csak *kér*. Azonban nem hagy fenn kétséget az iránt, hogy szükség esetén, illetve a kérelem teljesítésének megtagadása esetén, hathatósabb eszközök fognak alkalmaztatni. Feszülten várjuk tehát a további fejleményeket s nem fogom elmulasztani róluk haza is hirt adni.

Harcz nélkül nem fog a dolog semmi esetre sem lefolyni, mert a mezőgazdasági körök nagy része szinte ellenséges indulattal viseltetik az erdészettel szemben. Okára mindjárt rátérek. Az erdészeti egyesület mozgalmában nem akarnak mást látni, mint czéhmozgalmat, amelynek végcélja csak a sok állásnélküli, külföldről hazamenekült svájci erdőtisztnek a községek hátán való ellátása. A svájci amugy sem barátja a hivatalnokoknak, de ez esetben hatványozott erővel fog kapálódzni az „erdő kényurainak“ gyarapítása ellen. „Wier haben schon heute viel zu viel Vögte!“ Végül azonban mégis csak bele fognak harapni a savanyu almába, mert magasabb községi pótdadót fizetni még kevésbé szeretnek s akkor be fogják látni, hogy igazságtalanok voltak „az erdő urival“ szemben.

E hatványozott ellenszenvnek története van. Hogy állattenyészítő országban az erdészvilág nem közkedvelt, ismert jelenség, de két „világot“ elválasztó árkot, kis jóakarattal, mindenütt át lehetne hidalni. Itt azonban a háboru alatt az árok oly mély és széles lett, hogy jóakarát egymaga nem képes többé békés együttélést biztosítani. Oka: a háboru!

A főleg állattenyészést és tejgazdaságot üző, majdnem minden élelmiszerszükségletét a külföldről fedező, a háboru folytán azonban egyszerre minden szokott uttól elzárt Svájcz oly helyzetbe került, amilyenben nép e földön csak nagyon ritkán volt még. A havasok alján kellett gabonaféléket termesztienie, hogy

kenyere legyen, mert amit az ententetől kapott, oly kevés volt, hogy még a városok ellátására sem volt elegendő. Meg is változott ennek folytán Helvéczia képe oly alaposan, hogy mikor tavaly visszaértem, nem ismertem sem rá, sem a benne lakó emberekre.

Minél tovább tartott a háboru, annál inkább kellett minden talpalatnyi földet élelmiszertermelésre fordítani. S ha mindjárt csodákat is műveltek terméketlen területek feltörésében, mocsarak és tavak lecsapolásában, óriás területek meliorációjában s főleg terméseredményeikben, megakadályozni mégsem tudták, hogy a szántók terjedésével párhuzamosan az állattenyésztés és tejtermelés vissza ne fejlődjék. Már pedig ez kétségbe ejtette a hozzá szokott svájczit.

A helyzet könnyítése céljából 1917-ben a „paraszt-titkárság“ az összes síksági és előhegységi erdő azonnali irtásának engedélyezését kérte. A kérelem ebben a formában minden kétséget kizárólag rövidlátó és helytelen volt. De épp oly helytelen volt az a büszke magatartás is, amelyet a svájczí erdészeti körök e kéréssel szemben tanúsítottak, s amelynek végeredményében az erdőtörvénynek ama rendelkezésére való hivatkozással, hogy a Svájcz erdőterületét csökkenteni nem szabad, a kérelemnek a kormány sem adott helyet. A javaslat betérjesztésének ideje összeesett az államvasutak utolsó tiltakozásával s így a különben erősen agrárérzelmű tanács sem mert engedményeket tenni, jóllehet a Svájczban is vannak egyes olyan erdős területek, amelyeket — szükség esetén — kulturpolitikai érdek megsértése nélkül lehet a most előtérbe nyomuló mezőgazdasági szükségletek szolgálatába állítani.

A mezőgazdák kérelmének elutasítása sajnálatos ellenszenvet keltett az erdőterület sértetlen fenntartásáért sikra szálló svájczí erdőtiszti kar ellen.

A nyílt ellenségeskedésig fajult feszes viszony megszüntetése érdekében legutóbb dr. *Flury*, a svájczí erdészvilág eme, ugyszólván pártonkívüli, messze kimagasló alakja, fordult egy „Waldrodung oder Bodenverbesserung?“ czimű, magas színvonalu munkával mindkét táborhoz s igyekezett a fennálló ellentéteket kiegyenlíteni.

A mezőgazdáknak szemére vetette, hogy tulzott kívánságaikkal tultették magukat az ország jól felfogott érdekein. A viszonyokat,

melyek ma és még tán évtizedeken át a mezőgazdasági üzemek *területének* kiterjesztését követelik, ő épp oly jól ismeri, mint a gazdaszvilág s tudja, hogy végül erdőirtásokat is szükségessé fognak tenni. Mielőtt azonban ehhez az utolsó menedékhez fordulnak, amely amugy sem szolgáltathat az ország biztonságának veszélyeztetése nélkül oly nagy területeket, mint a gazdák hiszik, gondolják meg, hogy még igen nagy, terméketlen területek várnak talajjavításra, érdekes számításokkal bizonyítja, hogy e területek meliorációja kevesebbe kerül, mint az irtási munkálatok s hogy a talajjavítási munkálatok után termékenyebb talaj áll rendelkezésre, mint az irtásföldön.

A legnagyobb hibának azonban azt tartja, hogy a gazdák nem belterjesebb munka, hanem területgyarapítás útján igyekeznek többtermelési programjukat megvalósítani. Nagyon jól tudja ugyan, hogy a belterjességnek is megvannak a maga természeti és gazdasági határai, amelyeken túl többtermelés csakis a terület kibővítése által lesz elérhető. Tagadja azonban, hogy a Svájcban ez a határ már eléretett volna. A kantonok kulturmérnöki hivatalainak adatai alapján kiszámítja, hogy megfelelő talajjavítási munkálatok által 100.000 *ha* részben új, részben sokkal termékenyebb, mezőgazdaságra alkalmas földet lehetne teremteni. Ez legalább *ötször* annyi, mint amennyit a kért erdőirtások nyújtanának.

Ami pedig a legelőket illeti, azt hiszi, maguk a gazdák sem fogják tagadni, hogy a maradi havasi gazdálkodás helyébe más rendszernek kell jönni s avval megszűnik a „chronikus legelőhiány” is.

Csak ha mindez nem elegendő, jön az erdőirtás tekintetbe. A Svájcznak minden oka megvan erdeire féltékenyen ügyelni, csak végső szükség esetén áldozhat még annyit, amekkora területet jó lelkiismerettel védő lombsátorától megfosztható. Ez pedig igen kevés, mert nagyon tévednek a gazdák, ha azt hiszik, hogy a síksági és előhegységi erdők mind gazdag talajon állnak s büntetés nélkül távolíthatók el. Eltekintve attól, hogy ezen erdők irtása a tekintetbe jövő vidékek fával való ellátását megnehezítené, sőt a tartamosság megbontásával az ország fatermését is károsan befolyásolná, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy épp ezek az erdők igen fontos szerepet játszanak a hideg szelek

elleni védelem szolgálatában. Eltávolításuk mélyreható befolyással volna ezen vidékek klimájának kedvezőtlen alakulására. A gazdák sem érnének — a legtöbb esetben — célzt eltávolításukkal, mert ott, ahol ma gazdag erdő áll, nem szabad mindjárt televénydus talajra következtetni. Az erdőtalaj termékenységének legfőbb biztosítékát bizonyos foku kavicsstartalom képezi, tehát olyan tulajdonság, amelynek a mezőgazda nem igen örvend. A legtöbb erdőnek a talaja pedig olyan, hogy csak addig termékeny míg lomb védi s rövid mezőgazdasági használat után terméketlen, szívós, kemény lesz. (Kár, hogy *Flury* az erdők befolyását a talajviz állására még ömlítetlenül hagyta, pedig időközben éppen az ő kísérleti állomásán korszakalkotó megfigyelések tétettek. Erről más alkalommal.)

Mindebből csak az következik, hogy a sik vidéken is nagy elővigyázatossággal (talajvizsgálatok, légáramlati megfigyelések stb. után) kell az irtásoknál eljárni, mert különben úgy a gazdának, mint az országnak csak kárára vannak.

Mindevvel szemben elismeri dr. *Flury*, hogy a kérelemben volt egy szemernyi jogosultság is. A 70-es évek ismert agrárkrisise után nagy területeket erdősitettek, melyek eladdig mezőgazdasági célokra szolgáltak s a „régí jó időkből“ is maradtak még itt-ott erdőségek, melyek jó szántót szolgáltatnának. Ezek irtásánál, ha tényleg szükséges, nem szabad oly szigorú mértéket alkalmazni, mint eddig történt. Főleg a nagyobb folyamok mentén fekvő ligeti erdők irtását megengedhetőnek tartja s szükség esetére ajánlja.

Dr. *Flury* votuma nagy hatással volt mindkét pártra s úgy látszik, lassan közelednek egymáshoz, ha kibékülésről nem is lehet még beszélni. A kísérleti hid, mely összekösse őket, dr. *Flury* eme nyilatkozata: Zu einer allseitig befriedigenden Beschaffung genügend anbaufähigen Bodens wird es nötig sein, die Aufgabe nicht durch „Bodenverbesserung oder Waldrodungen“ sondern durch „Bodenverbesserungen und Waldrodungen“, zu lösen. Das eine tun und das andere nicht lassen, wird es auch hier heissen; allein man möge vorerst das eine zwei- und dreimal tun und dies ganz besonders seitens der Alpwirtschaft — bevor man das andere beginnen, d. h. ernstlich die Axt auf den Wald legen will. Dem heutigen Landhunger der Landwirtschaft werden auch

wieder Zeiten der Übersättigung folgen; deshalb ist für den Wald und seine Verminderung ein rasches Tempo nicht von gutem.“ Hogy ez a „hid“ megállja-e a terhelési próbát, a legközelebbi jövő fogja mutatni.

A kámoni arboretum.

Irta: Gáyer Gyula dr.

„*Chamaecyparis nutkaensis ericoides* ist im Garten des Herrn Stephan von Sággy in Kámon (bei Szombathely, Ungarn) entstanden“, írja *Beissner* (Nadelholzkde, 536. o.). Mindazonáltal a kámoni park kincsei mindezideig ismeretlenek maradtak a magyar szakközönység előtt. Sőt ha el is jutott volna Kámon községbe magyar dendrológus, a falun áthaladva akkor sem sejthette, hogy milyen érdekes park rejtőzik közvetlen közelében. *Sággy* István dr. kámoni földbirtokos angol kényelemmel berendezett s magyarosan vendégszerető uriháza a falu egy mellékutcájára néz s főképpen mögötte terül el a nyolc holdas park sok kertészeti ritkaságával. A park fiatalabb része 20 éves. Idősebb részeit még a jelenlegi tulajdonos édesatyja parkírozta s itt hatalmas példányai láthatók az *Abies cephalonica*, *Thuja gigantea* s más fajoknak. A pompás *Sequoia*-k is a jászlói majorban id. *Sággy* István emlékéért hirdetik, de a parknak igazán tudományos színvonalra emelése és kifejlesztése a jelenlegi tulajdonos műve. A kámoni parkot különösen az teszi értékesé, hogy a ritkaságok többnyire jól kifejlett, szép példányokban vannak meg. A fajok és fajták számát s a ritkaságokat tekintve nem csupán a vas megyei parkok között vezet, hanem kivált *coniferák* tekintetében kétségtelenül az ország leggazdagabb arboretuma. *Sággy* István dr. úr szíves volt a kert fáiinak és cserjéinek katalógusát összeállítani s ezt itt közzéadom, †-tel jelezve meg azokat a fajokat, melyek 1916-ban árvíz következtében elpusztultak.

I. Túlevelü fák.

Abies amabilis, *arizonica*, *balsamea*, *brachyphylla* (*homolepis*), *bracteata*, *cephalonica*, *ceph.* var. *Apollinis*, *ceph.* var. *Reginae Amaliae*, *cilicica*, *concolor*, *concolor* var. *violacea*, *concolor* var. *lasiocarpa*,

firma, Fraseri, grandis, magnifica, Mariesii, nobilis var. glauca, nob. var. argentea, Nordmanniana, numidica, nephrolepis, pectinata, Pindrow, Pinsapo, sachalinensis, † sibirica, subalpina, umbilicata, Veitchii, Webbiana. *Araucaria* imbricata. *Biota* orientalis cum formis: aurea, † decussata, filiformis. *Cedrus* atlantica et f. argentea, † Deodara, Libani. *Cephalotaxus* drupacea, Fortunei, pedunculata et f. fastigiata. *Chamaecyparis* Lawsoniana (cum formis: Alumi, argentea, aurea, casuarinoides, conica, erecta viridis, filiformis, Fraseri, intertexta, † monumentalis, † pendula, robusta, worlei), nutkaensis (cum forma: pendula), obtusa (cum formis: aurea, breviramea, filicoides, lycopodioides), pisifera (cum formis: filifera, plumosa, plum. aurea, plum. argentea, squarrosa), sphaeroidea (cum formis: andelyensis, ericoides, glauca). *Cryptomeria* japonica cum formis: araucarioides, dacrydioides, elegans, lycopodioides, monstrosa, pungens, selaginoides, spiraliter falcata. † *Cunninghamia* sinensis. *Cupressus* arizonica. *Ephedra* procera. *Ginkgo* biloba. *Juniperus* chinensis (mas et fem., ceterum formae: aurea, argentea), communis (et f. hibernica), drupacea, excelsa, Keteleeri, occidentalis, pachyphloca, pseudocupressus, recurva squamata, rigida, Sabina. (prostrata et fastigiata), sphaerica, taxifolia (oblonga pendula), thurifera, virginiana (cum formis: albospica, cinerascens, elegantissima, glauca, pendula). † *Keteleeria* Fortunei. *Larix* dahurica, europaea, kurilensis, leptolepis, occidentalis, † sibirica. *Libocedrus* decurrens. *Picea* ajanensis, alba, Alcockiana, Breweriana, Engelmanni, excelsa (cum formis: argentea-spica, aurea, Basii, Cranstoni, inversa, monstrosa, phyllicoides, repens, viminalis) Glehni, hondoensis, Morinda, nigra, (formae: Donnetti et Mariana), obovata, Omorica, orientalis, polita, pungens argentea, rubra, Schrenkiana, sitchensis. *Pinus* aristata, Armandi, Ayacahuite, Banksiana, Bungeana, Cembra (et forma sibirica), contorta, Coulteri, densiflora, edulis, excelsa, flexilis, Gerardiana, † Hartwegi, inops, insignis, Jeffreyi, Koreaensis, Lambertiana, Laricio (cum subspeciebus austriaca, Pallasiana, monspeliensis), leucodermis, mitis, montana (cum subspec. mughus et uncinata), monlicola, monophylla, muricata, Murrayana, Nelsoni, † osteosperma, parviflora, Parryana, pentaphylla, Peuce, Pinaster, ponderosa (et pond. scopulorum), † pumila, pungens, resinosa, rigida, Sabiniana, silvestris (cum formis: argentea compacta et

Wateriana) strobis, Thunbergi † tuberculata. *Pseudolarix* Kaempferi. *Pseudotsuga* Douglasi (et forma glauca), macrocarpa. *Sciadopitys* verticillata. *Sequoia* gigantea. *Taxodium* distichum et f. pendulum. *Taxus* baccata (cum formis: adpressa stricta, Dovastoni pendula, fastigiata, fast. aureovariegata), canadensis, cuspidata. *Thuja* gigantea, occidentalis (cum formis: Bodmeri, Boothi, cristata, Douglasi pyramidalis, Ellwangeriana, ericoides, fastigiata, Hoveyi, pendula, Spaethi, Vervaeneana, Warreana), plicata, Standiski. *Thuyopsis* dolabrata. *Torreya* † californica, grandis, nucifera. *Tsuga* canadensis, Caroliniana, diversifolia, † Mertensiana, Pattoniana, Sieboldi, † Brunoniana. Összesen 244-féle Conifera, melyek közül akárhány ritkaságot Sághy ur összeköttetései és a meghozott anyagi áldozatok révén importálása után közvetlenül már beiktathatott kertjének fái közé. A *Taiwania cryptomeroides*-ből egyenesen Formosa szigetéről kapta a magvakat, de ezek nem csiráztak ki.

II. Lombos fák és cserjék.

Abelia florida. *Acer* creticum sempervirens, Drummondii, insique, macrophyllum, mandschuricum, monspessulanum, platanoides f. Reitenbachi, pseudoplatanus fol. purp., palmatum f. atropurpureum, rubrum, tataricum. *Actinidia* chinensis, polygama. *Aesculus* californica, hippocastanum fl. pl., lutea, macrostachya, rubicunda. *Acanthopanax* ricinifolium. *Akebia* quinata, lobata. *Amelanchier* botryapium. *Ampelopsis* quinquefolia, Veitchii. *Amorpha* fruticosa. *Amygdalus* nana. *Andromeda* japonica. *Aralia* sinensis. *Aristolochia* siphon. *Aronia* arbutifolia. *Artemisia* Abrotanum. *Asimina* triloba. *Azalea* mollis, pontica. *Aucuba* japonica. *Berberis* aquifolium (Makonia), Thunbergi, vulgaris, vulg. fol. purp. *Betula* alba, dahurica, papyracea. *Bignonia* capreolata. *Buddleia* variabilis. *Broussonetia* papyrifera. *Caragana* arborescens. *Carya* alba, olivaeformis, sulcata. *Callicarpa* Giraldiana. *Calycanthus* floridus, praecox, occidentalis. *Catalpa* syringaeifolia. *Ceanothus* azureus hybr. *Celastrus* scandens. *Cephalanthus* occidentalis. *Cercidiphyllum* japonicum. *Cercis* siliquastrum. *Cedrela* chinensis. *Chamaebatiaria* millefolium. *Chionanthus* virginica. *Citrus* trifoliata. *Clematis* lanuginosa hybr., montana. *Clerodendron* trichotomum.

Cletra acuminata, alnifolia. *Cornus* alba et f. Spaethi, florida, macrophylla, Nuttalli. *Coronilla* emerus. *Corylus* colurna. *Cotoneaster* affinis, bacillaris, frigida, horizontalis, multiflora, Simonsi. *Corollea* cotoneaster. *Crataegus* azarolus, Carrieri, coccinea, crus galli, oxyacantha fl. rubro pleno, pirifolia, punctata, pyracantha. *Cudrania* tricuspidata. *Cydonia* japonica, Manlei. *Daphne* Meze-reum. *Daphniphyllum* macropodium. *Davidia* involucrata. *Desmodium* penduliflorum. *Deutzia* crenata, Kalmiaeflora. *Dirca* palustris. *Diospyros* Lotus, Kaki, virginiana. *Edgeworthia* papyrifera. *Elaeagnus* angustifolia, argentea, edulis. *Elscholtzia* Stauntoni. *Enkianthus* japonicus. *Erica* carnea. *Exochorda* grandiflora. *Fagus* americana, silvatica f. atropurp. *Fontanesia* phyllirioides. *Forestiera* acuminata. *Forsythia* suspensa, viridissima. *Fortunea* chinensis. *Fraxinus* excelsior, ornus. *Genista* aetnensis, praecox. *Gleditschia* caspica. *Gymnocladus* canadensis. *Halesia* tetraptera. *Halimodendron* argenteum. *Hamamelis* mollis, virginiana. *Hibiscus* syriacus. *Hippophae* rhamnoides. *Hovenia* dulcis. *Hydrangea* arborescens grandifl. paniculata grandifl., quercifolia. *Hypericum* calycinum, patulum. *Idesia* polycarpa. *Ilex* aquifolium, opaca. *Itea* virginica. *Jasminum* nudiflorum, revolutum. *Juglans* nigra, regia, Sieboldiana. *Koelreuteria* paniculata. *Laburnum* alpinum, vulgare. *Leycesteria* formosa. *Ligustrum* ibota, lucidum, ovalifolium, Rege-lianum, sinense, vulgare f. italicum. *Liquidambar* styraciflua. *Liriodendron* tulipifera. *Lonicera* Maaki, Standiski. *Maclura* aurantiaca. *Magnolia* acuminata, cordata, glauca, gracilis, hybr. Soulangeana, hybr. Lennea, hypoleuca, Kobus, macrophylla, obovata, parviflora, salicifolia, stellata, Thompsoniana, tripetala, Yulan. *Menispermum* canadense. *Myrica* cerifera. *Neviusia* alabamensis. *Nuttallia* cerasiformis. *Nyssa* multiflora, silvatica. *Orixa* japonica. *Oxydendron* arboreum. *Paederia* Wilsonae. *Paeonia* arborea. *Parrotia* persica. *Paulownia* Fargesi, imperialis. *Periploca* graeca. *Pernetia* mucronata. *Phellodendron* amurense. *Philadelphus* coronarius. *Photinia* serrulata, villosa. *Pirus* malus (cum sequ. formis: coronaria, floribunda, Halliana, Niedzwetzkiana, Sargenti), pallveria, salicifolia. *Plagiospermum* sinense. *Platanus* orientalis. *Potentilla* fruticosa. *Populus* lasiocarpa. *Prinus* verticillata. *Prunus* Grayana, lusitanica, laurocerasus schipkaensis, padus, Sargenti, Siori, serotina,

virginiana. *Quercus austriaca sempervirens*, Banisteri, maerantha macrocarpa, pedunculata, pyrenaica, rubra. *Rhamnus imeretinus*, *Rhododendron arboreum hybr.*, Cunninghami, maximum, ponticum. *Rhodotypus kerrioides*. *Rhus cotinus*, glabra et laciniata, Osbecki, typhina, vermicifera. *Ribes aureum*, Gordonianum, sanguineum. *Robinia hispida*, mexicana, villosa. *Rosa laevigata*, rubrifolia, rugosa. *Rubus bambusarum*, flagelliflorus, kuntzeanus, laciniatus, odoratus, phoenicolasius, sulcatus. *Salix babylonica*, daphnoides, magnifica, lucida, purpurea pendula, repens. *Sassafras officinalis*. *Smilax rotundifolia*. *Sophora japonica*. *Sorbus aria*, aucuparia, chamaemespilus, cuspidata, domestica, torminalis. *Spiraea arguta*, ariaefolia, Bumalda, canescens myrtifolia, Lindleyana, opulifolia, prunifolia fl. pl., sorbifolia, Thunbergi, Van Houttei. *Stachyurus gracilis*. *Staphylea colchica*, pimata. *Stephanandra Tanakae*. *Styrax japonica*. *Stuartia pentagyna*, pseudocanallia. *Symplocos crataegoides*. *Syringa amurensis*, Emodi, japonica, Jósikaea, persica, pekinensis, vulgaris. *Viburnum Carlesi*, cassinoides, dilatatum, lantana, lentago, macrocephalum, nudum, opulus fl. pl., rhitidophyllum, tomentosum, utile. *Wistaria chinensis*. *Xanthoceras sorbifolia*. *Xanthorrhiza apiifolia*. *Xanthoxylon fraxineum*, *Zelkova keaki*. Összesen 310-féle lombos fa és cserje.

A fajok és fajták sokasága annál érdekesebb, mert a kert talaja hideg és ki van téve a Gyöngyös áradásainak. Amellett Szombathely vidékének klímája már megérzi az Alpeselek közelségét.

A fennsík, melyen a jászlói major áll, még inkább érzi az alpesi hatást. Épen ezért különös figyelmet érdemel a *Pinus Pinaster*-erdő a jászlói major mellett. Sággy István dr. ur kísérlete pompásan bevált: a fák egészségesek és az idősebbek javában hozzák tobozaikat. Magyarország erdészeti jelentőségű fáinak száma ezzel egy megfelelő adattal gyarapodik.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

Pályázati hirdetés

menekült erdőtiszték és azok családtagjai részére adandó segélyekről.

Felhívjuk az ellenséges megszállás elől menekült vagy kiutasított segélyre szoruló erdőtisztéket s illetőleg azok családjait, hogy hiteles okmányokkal felszerelt bélyegtelen folyamodványaikat f. é. november hó 5-éig az Országos Erdészeti Egyesülethez (Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz.) nyujtsák be.

Budapest, 1920. évi október hó 10-én.

A titkári hivatal.

II.

Felhívás az Országos Erdészeti Egyesület jótékony alapítványaiából kiosztandó segélyek ügyében.

Felhívjuk az Országos Erdészeti Egyesület azon tagjait, illetőleg azok özvegyeit és árváit, akik az egyesület jótékony alapítványaiából segélyért óhajtanak folyamodni, hogy kellően felszerelt bélyegtelen folyamodványaikat legkésőbb f. é. november hó 5-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) nyujtsák be.

Budapest, 1920. évi szeptember hó 6-án.

A titkári hivatal.

III.

Választmányi ülések.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya f. évi augusztus hó 18-án *Kaán* Károly alelnök, szeptember 28-án pedig *Tallán* Béla báró elnöklete alatt ülést tartott.

Az első ülésen kiosztásra kerültek a Bedő Albert-alapítvány ösztöndíjai Mayer Zoltán és Ajtay László főiskolai hallgatók, továbbá Krausz Ernő és ifj. Scholtz Hugó végzett középiskolai tanulók részére.

A második választmányi ülés jóváhagyta az 1919. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy a még mindig sulyos anyagi helyzetre való tekintettel a jövő évre is bekéri a tagoktól a folyó

évben fizetett pótdíjat. Több segély kiosztása után a székesfehérvári ismeretlen alapítványának ügye került tárgyalásra. Az ismeretlen alapító célja általában Bedő Albert érdemeinek megőrzése volt s ezt legutolsó akaratnyilvánítása szerint Bedő Albert szobrának az egyesületi székház előtt leendő felállításával kívánta elérni. Az igazgató-választmány arra való tekintettel, hogy az egyesület székháza előtt szobrot felállítani nem lehet s hogy ilyennek költségeire az alap, amely alig haladja meg a 2000 K-t, teljesen elégtelen, úgy vél az alapító szándékának legmegfelelőbbben cselekedni, ha a közgyűlésnek az alapnak a Bedő Albert-alapba való beolvasztását javasolja.

Mindkét ülésen örvedetesen nagy számban vétettek fel új tagok.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

15304/1920/I/A/4. szám.

I.

A magyar királyi erdő- és vadőri iskolák szabályzata.

I. A magyar királyi erdő- és vadőri iskolák szervezete.

1. Az iskolák célja.

1. §.

A m. kir. erdő- és vadőri iskoláknak az a céljuk, hogy rendszeres iskolai s főképpen gyakorlati oktatás útján az erdőgazdaságok számára olyan egyéneket neveljenek, akik az erdőtvények értelmében teljesítendő erdőőri és egyszersmind vadőri teendők elvégzésére alkalmasak és képesek legyenek arra, hogy a tulajdonképeni erdővédelmi és vadőri teendőkön kívül egyrészt az erdőgazdaságban reájuk váró munkálatokat végrehajtsák, másrészt az okszerű vadtenyésztési, vadápolási és vadászati teendők végzésére is kellő ismereteket és gyakorlati jártasságot szerezzenek.

2. Az oktatás iránya, módja és anyaga.

2. §.

Az iskolák céljához képest az oktatás iránya és módja határozottan gyakorlati, miért is a kiképzés rendszeres erdőgazdaságban történik.

3. §.

A szakismerekek — tárgyuk rokonsága és összefüggése szerint csoportosítva — úgy taníttatnak, hogy az iskolai oktatás a gyakorlati kiképzéssel szoros és lehetőleg közvetlen kapcsolatba kerüljön.

4. §.

A munkabírás és gyakorlottság, a testi edzettség és kezűgyesség megszerzése és növelése céljából a tanulók az erdőgazdaságban és iskolában rendszeresen előforduló, vagy az oktatás érdekében szükséges mindenféle kézimunkát és szolgálatot kötelesek végezni.

5. §.

A gyakorlati munka és szolgálat kötelezettsége alól a tanulók csak vasárnapokon és ünnepnapokon mentesek, de a mulhatlanul végzendő teendőket és szolgálatokat felváltva ilyen napokon is teljesíteni tartoznak.

A szabad tanulók ilyen napokon valláserkölcsi oktatásban részesülnek s egyszersmind kötelesek az iskolához legközelebb eső egyházban az istentiszteleten részt venni.

3. Az iskolák felügyelete, vezetése és tanszemélyzete.

6. §.

A m. kir. erdő- és vadőri iskolák a m. kir. földművelésügyi miniszter fennhatósága és felügyelete alá tartoznak, aki az oktatás és erdőgazdaság egységes felügyeletét az azon teendőkkel megbízott közege útján gyakorolja.

Az egyes iskolákat saját igazgatójuk képviseli és vezeti.

A tanítást az igazgató irányítása és közreműködése mellett az e célra rendelt erdészeti személyzet tagjai s a szükséghez képest megbízott szakértők teljesítik.

4. A tanulók felvétele.

7. §.

A tanulók felvétele az iskolába pályázat útján történik.

Azt, hogy a pályázók közül kik jelentkezhetnek felvételre, az erdő- és vadőri iskolák felügyelője által alakított tanács állapítja meg.

A felvételre kijelölt jelentkezők közül azokat, akik a felvételi vizsgát kiállják, az iskolába az igazgató veszi fel.

8. §.

A pályázó által sajátkezűleg irt és kellően felszerelt kérvényt a pályázati hirdetményben megjelölt határnapig ahhoz az iskolához kell beküldeni, melybe a pályázó felvételt kíván; azt azonban, hogy a kijelöltek melyik iskolánál jelentkezhetnek felvételre, a pályázók számához és az egyes iskolák tanulóinak megállapított létszámához képest — a pályázók kívánságának lehető figyelembevételével — az erdő- és vadőri iskolák felügyelője által alakított tanács határozza meg.

A pályázati határnapon túl beküldött (postára adott), valamint a megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

9. §.

A pályázati kérvényben meg kell említeni, hogy pályázó melyik iskolába kíván felvételt és hogy ellátását az iskolában saját (vagy iskolázatója) költségére vagy az állam költségére kívánja-e s végül, hogy kérvényére a válasz milyen cím alatt s hová (hely, utolsó posta állomás, vármegye) küldessék.

A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket, nevezetesen:

a) illetőségi bizonyítvánnyal azt, hogy magyar állampolgár ;
 b) iskolai bizonyítvánnyal azt, hogy legalább az elemi népiskola négy osztályát sikeresen elvégezte, magyarul írni és olvasni tud ;
 c) hiteles bizonyítvánnyal azt, hogy szakképzett erdőtiszt vezetése alatt álló erdőgazdaságban legalább egy évig külső erdészeti és vadászati gyakorlati szolgálatban állott ;

d) anyakönyvi kivonattal azt, hogy a pályázat naptári évében a 18. (tizennyolczadik) életévét betölti, de a 26. (huszonhatodik) életévét még nem kezdte meg (kivévetnek a „Tanusítvány“-nyal ellátott továbbszolgáló katonai altisztek, akik 28 éves korukig folyamodhatnak felvételért) ;

e) kincstári erdészeti, katonai vagy hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy ép, erős, egészséges, munkához és az idő viszontagságaihoz szokott edzett testalkattal s különösen : jó látó-, halló- és beszélőképeséggel bír ;

f) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal azt, hogy kérvényének benyújtásáig kifogástalan magaviseletet tanusított ;

g) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal, vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e vagy nem ;

h) hatósági bizonyítvánnyal azt, hogy szülei milyen állandó foglalkozást üznek vagy üztek ; továbbá, milyen a vagyoni helyzete szüleinek, ha pedig szülőtlén árva, illetőleg ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete folyamodónak ;

i) aki saját (vagy iskoláztatója) költségén való ellátásra kíván felvétetni, királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy az érette járó ellátási költséget — arra az időre, melyet az iskolánál tölt — szülője, gyámja vagy más hozzátartozója, avagy maga, a szakiskola pénztárába negyedévi előleges részletekben pontosan lefizeti.

10. §.

A felvételre való kijelölésnél és illetőleg a felvételre való alkalmasság és érdemesség sorrendjének megállapításánál elsőbbségben részesülnek :

a) elsősorban azok, akiknek iskolai előképzettsége jobb ;

b) másodsorban azok, akik egy évnél hosszabb ideig teljesítettek külső erdőgazdasági gyakorlati szolgálatot ;

c) harmadsorban azok, akik erdő- vagy vadgazdaságnál alkalmazottaknak vagy földműveseknek, erdő- vagy mezőgazdasági munkásoknak gyermekei, vagy árvái.

A kijelölési sorrend megállapítása pontszámszerint, következőképpen történik :

a) minden pályázó, kinek kérvénye rendben levőnek találtatott, egy pontot kap ;

b) akinek legutolsó iskolabizonyítványa alapján kiszámított átlagos osztályzata jeles (vagy kitünő), két további pontot ; akinek így kiszámított átlagos osztályzata jó, egy további pontot kap ; az átlagok kiszámításánál a tornából, énekből, valamint a nem kötelező tantárgyakból nyert osztályzatok figyelmen kívül maradnak.

c) aki a 9. § c) pontjában megkívánt valamely erdőgazdaságnál egy évnél hosszabb ideig külső erdőgazdasági gyakorlati alkalmazásban volt, minden egy évet meghaladó teljes gyakorlati évért egy, de összesen legfeljebb három pontot kap.

Az egyenlő pontszámúak egymás között osztályzataik jósága szerint, az így is egyenlők pedig gyakorlati alkalmaztatásuk szerint soroztatnak; az ekként alakított alcsoportokban végül az erdő- és vadgazdáságnál alkalmazottaknak, vagy földmiveseknek, erdő- vagy mezőgazdasági munkásoknak gyermekei előre sorakoznak.

11. §.

A 7. § értelmében alakított tanács a felvételre alkalmasoknak és érdemeseknek talált pályázók sorozatos kimutatását — a 10. § értelmében — megállapítván, az egyes iskolákhoz — a 8. § első bekezdésében foglaltak szem előtt tartásával — kétszer annyi pályázót oszt be, mint ahány hely az illető iskolánál betöltésre vár.

12. §.

Az egyes iskolák a hozzájuk beosztott pályázók sorozatos kimutatása alapján először csak annyi jelöltet hívnak be felvételi vizsgára, ahány hely náluk betöltésre vár.

A jelöltek annál az iskolánál, melyhez felvételi vizsgára behívtak, ugyanazon évi szeptember hó 1-től legkésőbb 5-ig jelentkezni tartoznak.

13. §.

A felvételre jelentkezőket az iskola igazgatója elsősorban orvosi vizsgálat alá veti.

Akit az iskola orvosa valamely ragályos, vagy az iskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvedőnek, vagy az erdő- és vadőri szolgálat s illetőleg a 9. § e) pontjában foglaltak szempontjából hiányos testi szervezetűnek talál: az felvételi vizsgára nem bocsátható.

14. §.

A felvételi vizsgát az iskola igazgatója a tanszemélyzettel együtt tartja meg.

A felvételi vizsga annak szigorú megállapítására szolgál, hogy a jelentkező tényleg birtokában van-e legalább azoknak az ismereteknek, amelyek az elemi népiskola negyedik osztályára megállapított követelményeknek megfelelnek és hogy a gyakorlati szolgálati idő alatt valóban megszerezte-e mindazokat az erdőgazdasági és vadgazdasági alapismereteket, amelyeket egy rendszeres erdő- vagy vadgazdaságban egy éven belül az erdő- és vadőri teendőkre nézve elsajátítani lehet.

15. §.

Azok helyett, akik az orvosi vizsgálatot vagy a felvételi vizsgát ki nem állották, vagy a felvételi vizsgától visszaléptek: nyomban, — azok helyett pedig, akik a megszabott határidőig nem jelentek meg: a határidő leteltével — megfelelő számban mások hívatnak be a sorozatos kimutatás alapján.

16. §.

Elkésetten jelentkező — még ha késedelmét elfogadhatóan igazolja is — legfeljebb a tanév első hónapjának végéig s csak abban az esetben bocsátható felvételi vizsgára, ha az iskolánál a tanulók meghatározott létszáma még nincs betöltve.

17. §.

Azokat, akik az orvosi vizsgálatot és a felvételi vizsgát sikeresen kiállják s a jelen szabályzat egyéb feltételeinek is megfelelnek, az igazgató az iskolába befogadja s a tanulók törzskönyvébe bejegyezteti.

18. §.

Aki a pályázók közül fel nem vétetett, bármilyen okból történt is befogadásának mellőzése, csak újabb rendes pályázaton való részvétel útján kérheti felvételt.

19. §.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter fenntartja magának azt a jogot, hogy a tanfolyam tartama alatt a tanulókat tanulmányi vagy más okból egyik iskolából a másikba államköltségen áthelyezze.

5. A tanfolyam tartama és beosztása.

20. §.

A m. kir. erdő- és vadőri iskolák tanfolyama két szakaszra oszlik:

a) az *első szakasz*: a tulajdonképpeni *iskolai oktatás időtartama*, amely szeptember hó elejétől a következő évi június hó végéig tart, vagyis tíz hónapra terjed;

b) a *második szakasz* július hó 1-től augusztus hó végéig tart, mely időszak alatt a tulajdonképpeni tanítás szünetel s ez az időszak arra szolgál, hogy a tanulók az erdő- és vadőri vizsgára — a szükséghez képest időnkint tartott ismétlődő oktatás útján — előkészítettessenek. E mellett azonban kötelesek a tanulók a gazdaságban és az iskolánál előforduló teendőket végezni.

6. Szünidő; szabadságolás.

21. §.

A tanítás szünetel: december hó 22-én reggeltől január hó 3-án estig és húsvét előtti szerda reggeltől húsvét utáni szerda estig.

Ezekre a szünetekre az igazgató csak azokat a tanulókat engedheti szabadságra, akik ellen sem szorgalom, sem magaviselet tekintetében nem merült fel kifogás.

Az iskolában tartott tanulók a gazdasági munkákat, gyakorlatokat és szolgálatokat az iskolai szünetek alatt is tartoznak teljesíteni.

Megokolt kérelemre a rendes szüneteken kívül az iskolai oktatás első időszaka (20. § a) alatt az erdő- és vadőri iskolák felügyelője összesen legfeljebb 10 napi, az erdő- és vadőri iskola igazgatója pedig legfeljebb 5 napi, a második időszak (20. § b) alatt pedig az erdő- és vadőri iskola igazgatója a tanulóknak felváltva legfeljebb 2—2 heti szabadságot engedélyezhet.

7. Az iskola tantárgyai és a tanulók osztályozása.

22. §.

Az iskolai tanításnak és a gyakorlati oktatásnak anyaga a következő:

- a) Írás (beleértve az erdő- és vadőri szolgálattal kapcsolatos írásbeli teendők elvégzését) és rajzgyakorlat.
- b) Mennyiségtan.
- c) Általános erdőgazdasági ismeretek.
- d) Vadászati, vadtenyésztési és fegyvertani ismeretek. Ebidomítás.
- e) Általános mezőgazdasági ismeretek.
- f) Az erdészeti, vadászati és halászati törvényekből az erdő- és vadőri szolgálatot érintő rendelkezések.
- g) Egészségtan és első segélynyújtás.

23. §.

A 22. §-ban felsorolt tantárgyak anyagát és terjedelmét az erdő- és vadőri iskolák felügyelőjének javaslata alapján a m. kir. földmivelésügyi miniszter határozza meg.

A tananyag tanításának sorrendjét, a heti tanítási óráknak és a gyakorlati foglalkozásnak beosztását a 3. §-ban foglaltak szem előtt tartásával az erdő- és vadőri iskola igazgatója állapítja meg.

24. §.

A tanulók december és április hó második felében az addig tanusított előmenetelükhöz képest az egyes tantárgyakból, valamint az erdő- és vadgazdasági munkákban való gyakorlottságból, szorgalomból és magaviseletből osztályoztatnak s ezek az osztályzatok a tanulók törzskönyvébe bejegyeztetnek. A tanulók a nyert osztályzatokról törzskönyvi kivonatot (értesítőt) kapnak.

A tanulók részére a következő osztályzatok adhatók:

- a) az egyes tantárgyakban tanusított előmenetelből: jeles, jó, elégséges, elégtelen;
- b) az erdő- és vadgazdasági munkákban való gyakorlottságból: kiváló, jó, megfelelő, nem megfelelő.
- c) szorgalomból: kiváló, jó, megfelelő, elégtelen;
- d) magaviseletből: jó, szabályszerű, kevésbé szabályszerű.

25. §.

A kellő előmenetel és szorgalom hiánya miatt tanév közben azonnal el kell bocsátani azt a tanulót,

- a) aki legalább három tantárgyból,
- b) aki vagy az erdő- és vadgazdasági munkákban való gyakorlottságból, vagy pedig szorgalomból s egyszersmind még egy tantárgyból is,
- c) aki az erdő- és vadgazdasági munkákban való gyakorlottságból s egyszersmind szorgalomból „nem megfelelő” vagy „elégtelen” osztályzatot nyert.

Azt a tanulót, aki az első osztályozás alkalmával háromnál kevesebb tárgyból nyer elégtelen osztályzatot, vagy aki az erdő- és vadgazdasági munkákban való gyakorlottságból „nem megfelelő”, vagy a szorgalomból „elégtelen” osztályzatot nyert s azt a következő osztályozásig legalább elégséges, illetőleg „megfelelő” osztályzatra ki nem javítja, vagy aki a második osztályozás alkalmával az erdő- és vadgazdasági munkákban való gyakorlottságból, illetőleg szorgalomból nyer „nem megfelelő”, illetőleg „elégtelen” osztályzatot: az iskolából szintén el kell bocsátani.

26. §.

Magaviseletből a „kevésbé szabályszerű” osztályzatnál alacsonyabb fokozatu osztályzatnak nem lehet helye.

Azt a tanulót, aki a fegyelemnek súlyos vagy ismételt megsértésével arra szolgáltat okot, hogy magaviseletből „kevésbé szabályszerű” osztályzatra se tekintessék érdemesnek: az iskolából fegyelmi úton már évközben, de mindenestre még az osztályozást megelőzőleg el kell bocsátani.

27. §.

A m. kir. erdő- és vadőri iskolákban a tanfolyam megismétlésének, valamint az elbocsátott tanulók visszavételének nem lehet helye.

II. A tanulók ellátása és fegyelmezése.

I. A tanulók ellátásának módja és a költségek viselése.

28. §.

A tanulók az iskolai oktatás mindkét időszakának tartama alatt az erdő- és vadőri iskola épületében laknak és ételmeztetnek.

Ezért az egyes iskolákba csak meghatározott számú tanuló vehető fel.

A tanulók ételmezése a m. kir. földművelésügyi miniszter által megállapított szabályok szerint történik.

29. §.

A tanulók az iskolában való tartózkodás tartama alatt — a kincstári erdőőrök részére előírt egyenruhához hasonló — formaruhát viselnek, melyet az iskola bocsát használatukba.

A szükséges alsóruháról és egyéb ruházati stb. kellékekről (ing, alsónadrág, harisnya, vagy kapeca, zsebkendő, stb.) a tanulóknak maguknak kell gondoskodniok.

30. §.

Az oktatáshoz és gyakorlatokhoz szükséges kellékekkel (tankönyvekkel, tanszerekkel és eszközökkel stb.) az iskola látja el a tanulókat, akik viszont felelősséggel tartoznak úgy a használatukba adott kellékekre gondosan ügyelni és azokkal takarékoskodni, mint az iskola összes helyiségének, felszerelésének, berendezésének rendbentartását és tisztogatását a kapott utasítások szerint pontosan teljesíteni.

31. §.

A tanulók gyakorlati ismereteik gyarapítása céljából más rendszeres erdőgazdaságokban folytatott munkálatokhoz kirendelhetők. Ellátásukról — az utazási költségeket is beleértve — ilyen alkalmakkor is a m. kir. erdő- és vadőri iskola gondoskodik.

32. §.

A tanulók a m. kir. erdő- és vadőri iskolában töltött idő alatt ingyenes orvosi gyógykezelésben részesülnek.

Ragályos betegség fellépése esetén az igazgató az iskola orvosának javaslatához képest intézkedik.

Azt a tanulót, aki olyan betegségbe esik, amely őt az iskola orvosának megállapítása szerint jövőbeli hivatásának sikeres betöltésére előreláthatólag alkalmatlanná teszi, az iskolából el kell bocsátani.

33. §.

A tanulók a 28—32. §-ok szerinti ellátásban vagy az állam költségén, vagy a maguk (illetőleg iskolázatójuk) költségén részesülnek.

A maga (vagy iskolázatója) költségére felvett tanulóért a m. kir. földmivelé-ügyi miniszter által megállapított évi ellátási költséget az erdő- és vadőri iskola pénztárába negyedévi előzetes részletekben pontosan be kell fizetni.

2. A tanulók kötelességei és fegyelmezése.

34. §.

Az iskolába való befogadás alkalmával minden tanuló kötelezi magát józan és erkölcsös magaviseletre; tanulásban és munkában való pontosságra és szorgalomra; az iskolai szabályoknak és utasításoknak, valamint a részére adott parancsoknak lelkiismeretes teljesítésére; az iskola gazdaságának, épületeinek, berendezéseinek, eszközeinek s általában összes vagyonának kiméletére, gondozására és megőrzésére; előljáróinak tiszteletben tartására és tanuló társainak megbecsülésére.

A tanuló fegyelmileg az erdő- és vadőri iskola igazgatójának van alárendelve és tartozik az igazgató által kibocsátott szabályokhoz, valamint az igazgató és a tanzemélyzet által kiadott rendelkezésekhez alkalmazkodni.

35. §.

A tanulók által megtartandó általános kötelességeket és tilalmakat az igazgatók által összeállított és az erdő- és vadőri iskolák felügyelőjének meghallgatása után a m. kir. földmivelé-ügyi miniszter részéről jóváhagyott házszabály foglalja magában.

A jóváhagyott házszabályból minden tanuló a felvétel alkalmával egy példányt kap.

Az időnkint szükséges utasításokat, rendelkezéseket és tilalmakat esetről-esetre kiadott napiparancs adja a tanulók tudomására.

36. §.

A kötelességeknek, parancsoknak vagy tilalmaknak megszegése fegyelmi vétséget képez.

A fegyelmi vétség elkövetőjét a következő büntetések érhetik:

a) Megdorgálás négyszemközt.

b) Egyszeri, vagy felváltva többszöri étkezéstől való eltiltás.

c) Egyszerű, vagy a b) pont szerint súlyosított szobafogság.

d) Megdorgálás az igazgató által az összes tanulók előtt, az elbocsátással való megfenyegetés mellett.

e) Az erdő- és vadőri iskolából való elbocsátás.

Ha a tanuló a fegyelmi vétség elkövetésével a m. kir. erdő- és vadőri iskolának kétségbevonhatatlanul megállapítható kárt is okozott, a fegyelmi büntetés kiállása mellett egyszersmind köteles (maga, illetőleg szülője, gyámja vagy iskolázatója) a kárt is megtéríteni.

37. §.

Az állam költségére felvett az a tanuló, aki az osztályozás alkalmával akár a magaviseletből csak „kevésbé szabályszerű”, akár a szorgalomból csak „megfelelő” osztályzatot nyert, az állami ellátás élvezetét elveszti.

Ugyancsak megszűnik az osztályozást követőleg az állami ellátás élvezete annál a tanulónál is, aki az előírt tantárgyakból (írás- és rajzgyakorlatot nem számítva) egy „elégtelen”, vagy több mint két „elégséges” osztályzatot nyert.

38. §.

Azt a tanulót, akinek erkölcsisége és hazafisága kifogás alá esik, vagy aki társait kötelességei teljesítésében akadályozza, vagy aki társaira egyébként káros befolyást gyakorol, az iskolából el kell távolítani.

39. §.

A m. kir. erdő- és vadőri iskola igazgatója a 36. § a), b), c) és d) pontjában említett büntetéseket saját hatáskörében, a 36. § e) pontja, valamint a 38. § alapján való eltávolítást pedig a tanszemélyzettel együttesen hozott és az erdő- és vadőri iskolák felügyelője által jóváhagyott határozatban mondja ki.

40. §.

A m. kir. erdő- és vadőri iskola igazgatója a kiszabott jogerős fegyelmi büntetést a tanuló törzslapjára feljegyezteti.

III. Az iskolai „erdő- és vadőri vizsga” szabályai.

(Megállapítottak a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg a m. kir. földművelésügyi miniszter 1920. évi 15304. számú rendeletével.)

41. §.

Az erdő- és vadőri iskola tanulói a tanfolyam sikeres befejeztével erdő- és vadőri vizsgát tesznek.

Az erdő- és vadőri vizsgát a tanszemélyzet közreműködésével minden év augusztus hó végén az erdő- és vadőri iskolák felügyelőjének javaslata alapján a m. kir. földmivelésügyi miniszter által esetről-esetre kijelölt háromtagu vizsgabizottság tartja meg.

A vizsgabizottság egyik tagja mindig az illető iskola igazgatója.

42. §.

Az írásbeli és szóbeli vizsga tárgya mindaz, ami az erdő- és vadőri iskolák tananyagát képezi és amit az erdő- és vadőrnek az erdő- és vadászati törvényekben előírt teendőire és jogaira nézve tudnia kell.

Az írásbeli vizsgán, mely a szóbeli vizsga előtt tartatik meg, az összes jelentkezők a vizsgabizottság elnöke által feltett ugyanarra a három kérdésre felelnek.

Az írásbeli vizsga tárgya csak olyan kérdés lehet, melynek írásbeli uton való megoldása a gyakorlati erdő- és vadőri szolgálatnál előfordul.

43. §.

A sikeresen kiállott vizsgáról annak a m. kir. erdő- és vadőri iskolának pecsétje alatt, melynél a vizsga megtartott, bizonyítvány adatik ki, melyet a vizsgabizottság elnöke és tagjai irnak alá.

Ez a bizonyítvány teljesen egyértékű a m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg 1880. évi 25347. szám alatt kiadott utasítás értelmében megszerezhető erdőőri szakvizsgálati bizonyítvánnyal.

44. §.

A bizonyítványban a sikeresen kiállott vizsga eredményének feltüntetésére a következő osztályzatok állapíttatnak meg: „kitünően alkalmas“, „jól alkalmas“, „kielégítően alkalmas“.

45. §.

A vizsgáról a következő tartalmu bizonyítvány adatik ki.

Magyarország
czimere.

Bélyeg helye. .... m. kir. erdő- és vadőri iskola.

Bizonyítvány.

Törzskönyvi szám.

A vizsgabizottság által adható osztályzatok „kitünően alkalmas“, „jól alkalmas“, „kielégítően alkalmas“.

A ..... m. kir. erdő- és vadőri iskolánál 19..... évi ..... hó ..... napján megtartott erdő- és vadőri vizsga alkalmával alulírott vizsgabizottság által ....., aki Magyarország ..... vármegyéjének .....

községében 1..... évben született s az erdő- és vadőri iskola tanfolyamát a ..... m. kir. erdő- és vadőri iskolánál sikeresen elvégezte, az erdő- és vadőri szolgálathoz szükséges ismeretekből megvizsgáltatott és az 1879. évi XXXI. t.-cz. értelmében teljesítendő erdőőri szolgálatra, valamint vadőri teendők végzésére ..... alkalmasnak találtatott, miről is részére ez a bizonyítvány kiadatott.

Kelt....., 19..... évi ..... hó ..... n.

N. N.
(erdőtisztai állás)
vizsgabiztos.

(P. H.)

N. N.
(erdőtisztai állás)
a vizsgabizottság elnöke.

N. N.
(erdőtisztai állás)
vizsgabiztos.

46. §.

A vizsga egész folyamáról jegyzőkönyv készül, mely a vizsga leírását, a vizsgára bocsátottak s tényleg megvizsgáltak nevét, a vizsgabiztosok által egyenként adott osztályzatokat, valamint azt az osztályzatot sorolja fel, melyet a vizsgabizottság az illetők részére a 44. § értelmében megállapított.

A vizsgabizottság elnöke a bizottság valamennyi tagja által aláírt jegyzőkönyvet a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

47. §.

Aki a vizsgát nem állotta ki, annak letételére legfeljebb még kétszer bocsátható.

48. §.

A vizsgabizottság tagjai működésükért a m. kir. földmivelésügyi miniszter részéről megállapított vizsgabiztosok díjában részesülnek.

A vizsgára bocsátottak a vizsgabizottság elnökének kezéhez vizsgadíj fejében 25 (Huszonöt) koronát kötelesek fizetni.

Budapest, 1920. évi augusztus hó 11. én.

Rubinek s. k.

II.

A m. kir. minisztériumnak 7911/1920. M. E. számú rendelete a forgalomba hozott faszénkészletek tájékoztató árának megállapítása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a 7266/1920. M. E. sz. rendelet 5. §-ának kiegészítéseképpen a következőket rendeli:

1. §.

A helyi faármegállapító bizottság a szabadforgalom útján beszerzett faszénkészletek tovább eladása esetében érvényesíthető tájékoztató árak megállapításánál csak a 7266/1920. M. E. sz. rendelet 1. és 3. §-a értelmében fizetendő beszerzési árat és a ténylegesen felmerült fuvar költségeket veheti alapul.

A rendeltetési állomáson waggontételenként történő eladás esetében ehhez az összeghez a szállítmányt érhető mindennemű veszteség, kamat és haszon térítése címén legfeljebb nyolcz (8) %-ot adhat hozzá.

Kisebb tételekben csomagolatlan állapotban forgalomba hozott faszénnél ezenfelül az azt érhető további veszteség, valamint a felmerülő egyéb költségek megtérítése címén legfeljebb további tizenhét (17) %-ot engedélyezhet.

Csomagolt állapotban való forgalombahozatalnál ezen árakhoz még métermázsánsként legfeljebb egyszáztíz (110) korona engedélyezhető.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1920. évi szeptember 15.-én.

Gróf Teleki Pál s. k.
miniszterelnök.

III.

A m. kir. minisztérium 7910/1920. M. E. számú rendelete a székesfőváros területén levő ipari üzemekben a tüzifa használatának szabályozása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A székesfőváros területén levő ipari üzemek tüzelőszükségletük fedezésére tüzifát a belföldi készletekből további intézkedésig csak alágnyújtás céljaira szerezhetnek be és használhatnak fel.

Kivétetnek e szabály alól azok az ipari üzemek, amelyek üzemüket kizárólag csak tüzifával tarthatják fenn.

A tüzelőfaszükségleteknek a fentiek értelmében való megállapítására — az érdekelt ipartestületek meghallgatásával — a budapesti székesfővárosi központi kerületi m. kir. iparfelügyelőség illetékes.

2. §.

A megszállott területeken vagy külföldön egyes üzemek által megszerzett és az erdő- és faügyek országos kormánybiztosának engedélyével az általa esetről-esetre megállapított feltételek mellett behozott tüzifakészletek felhasználására ez a korlátozás nem vonatkozik.

3. §.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésénél bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendel-

kezesek alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer korona pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

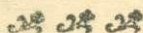
4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest székesfőváros tanácsa is köteles szigoruan ügyelni, hogy az ipari üzemek a jelen rendelet rendelkezéseinek pontosan eleget tegyenek.

Budapest, 1920. évi szeptember 15-én.

Gróf Teleki Pál s. k.
miniszterelnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozás. Csasztkóczy Csasztkóczy Károly, Coburg hercegi erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja. augusztus hó 14-én Meleghegyen, életének 69. évében elhunyt Béke hamvaira!

Személyi hírek. A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Craus Géza* kir. erdőfelügyelőt sok éven át teljesített hasznos szolgálatainak elismerése mellett saját kérelmére ideiglenesen nyugalomba helyezte és a miskolczi kir. erdőfelügyelőség vezetésével *Földváry Miksa* kir. erdőfelügyelőt bízta meg.

Az esztergomi főkáptalan *Imrik* Zoltán végzett főiskolai hallgatót kiskomáromi birtokára (Zala m.) segéderdómérnöknek nevezte ki.

A tüzifadijszabás mérséklése. Az általános drágaság egyik lényeges tényezője, a vasuti dijszabás 300%-os nyári emelése *Rubinek* Gyula kereskedelemügyi miniszter intézkedésére legalább egyes vonatkozásokban enyhülni fog. Bennünket érdeklően a tüzifa legalább 10000 kg-ért való fizetés mellett bármily távolságra, tehát 250 km-en alul is, az I. kivételes dijszabás alá esik.

Az erdők állami kezeléséért fizetendő díjak emelése. Az 1920. évi XXVII. t.-cz. (indemnitás) felhatalmazza a földmivelésügyi minisztert, hogy az erdők állami kezeléséért kivetett járulékokat tizszeres összeggel hajtassa be.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1920. évi szeptember hóban.

A rövidítések magyarázata :

Az ákácza monografiája	--- -- = Am.	Hirdetési díj az E. L.-ban	--- -- = hd.
Alapítványi kamat	--- -- = ak.	Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna segélyalapítvány	--- -- = H. I. a.
Alapítványi tőketörlesztés	--- -- = att.	Hozzájárulás	--- -- = Hj.
Alapítványi tőkekiegészítés	--- -- = attkg.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	--- -- = ik.
Altiszti segélyalap	--- -- = Asa.	Kedvezményes lapdíj	--- -- = kld.
Áttutó bevétel	--- -- = áb.	Képzőalapítvány	--- -- = k. a.
Báró Bánffy-D.-alapítvány	--- -- = BBa.	Külföldi fanemek tenyésztése	--- -- = Kft.
Bedő-Albert-alapítvány	--- -- = BAa.	Lakbér	--- -- = lb.
Bükküzi fa romlása stb.	--- -- = Btr.	Lapdíj (Erd. Lapok)	--- -- = ld.
Egyéb bevétel	--- -- = Egy.	Legelő-erdők berendezése	--- -- = M. L.
Erdői facsometék nevelése	--- -- = Ecs.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	--- -- = EOT.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	--- -- = EL.	Népszerű növénytan	--- -- = N. Nvt.
Erdészeti Növénytan II. rész	--- -- = Nvt. II.	Nyugdíjalap	--- -- = Ny. a.
Erdészeti rendeletek tára	--- -- = Ert.	Perköltség	--- -- = Prk.
Erdészeti zsebnaptár	--- -- = Npt.	Postaköltség	--- -- = pk.
Erdőrendezéstán (Bel.)	--- -- = Rz.	Rendkívüli bevétel	--- -- = rb.
Erdőrendezéstán (Fekete)	--- -- = Rzf.	Rendszeres növénytan I. R.	--- -- = Rnt. I.
Erzsébet-királyné-alapítvány	--- -- = E. a.	Szantner-Gyula-alap	--- -- = Sza.
Ertékpapírok kamatai	--- -- = rck.	Székesehegyvári ism. alap	--- -- = Sz. i. a.
A fenyőfélék fájának összehasonlító szövevtana	--- -- = Fősz.	Tagsági díj	--- -- = td.
Fából készült cukor és alkohol	--- -- = Fcza.	Tangens-táblázatok	--- -- = Tt.
Fatömegtáblák	--- -- = Ftb.	Gr. Tisza-Lajos-alapítvány	--- -- = TLa.
I. Ferencz-József-alapítvány	--- -- = I. F. J. a.	Wagner-Károly-alapítvány	--- -- = WKa.
Goldmann Henrik alap.	--- -- = GHa.	Üzemtervi nyomtatványok	--- -- = üz.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	--- -- = H. F.	Üzemköltségek	--- -- = ük.

Ajtay László td. 60.—. Agi János Eö. 12.—, pk. 8.—. Ajtay Jenő td. 80.—.
 Balogh-Dubrovetz lb. 75-50, ük. 12.—. Balog Sándor td. 60.—. Bobár József
 td. 60.—. Balassagyarmati adóhiv. hd. 298-10. Dr. Baán Endre Hj. 2000.—.
 Bachraty I. üz. 27-50, pk. 7-50. Bredács József npt. 16.—. Borteleky László
 ld. 20.—. Hg. Batthyány-Stratmann urad. üz. 62-50. Csik Imre ak. 40.—. Coburg
 hg. urad. erdhiv. pk. 8-10. Csupor István üz. 27-50. Draskovich Pál gr. erdhiv.
 üz. 27-50, pk. 8-10. Debreczen város Hj. 2000.—. Gr. Deym urad. Ám. 20.—,
 pk. 9-20. Devecseri urad. ld. 60.—. Dobó Jenő pk. 5.—. Egri Károly könyvek
 71.—. Gr. Eszterházy Pál ka. 1000.—. Eranosz A. János üz. 27-50. Erdészeti
 főiskola Internátusa ld. 200.—. Esterházy hgi. urad. ig. ld. 80.—. Esterházy
 M. gr. urad. pk. 8.—. Esztergomi főkápt. üz. 27-50, pk. 8-50. Erdészeti főiskola
 könyvek 273.—, pk. 30.—. Földmiv. min. Epk. 100.—, áhd. 1308.—, hd. 1176.—.
 Faragó ld. 40.—. Forrai Béla npt. 13.—, pk. 4.—. Fonyi urad. hd. 320.—.
 Farkas Antal npt. 16.—. Fülöp Szász-Coburg-Gothai hg. Hj. 10000.—. Fillinger
 Jenő ld. 40.—. Faértékesítő hiv. hd. 3147.—. Galambos József td. 60.—. Galambos
 Gáspár Nt. II. 40.—, Ám. 10.—, Ftb. 12.—, Győri püsp. erdhiv. üz. 27-50,
 pk. 8-10. Győrvidéki földmivelők Egyesülete ld. 40.—. Horváth Sándor td. 60.—.
 Hajduböszörmény város Hj. 500.—. Handel I. hd. 650.—, könyvek 57.—. Horváth
 János ld. 20.—. Hügyecz Gyula td. 60.—. Herkules művek ld. 80.—. Janosik
 Dezső Nt. II. 20.—. Killián Frigyes Fősz. 33-35, npt. 16.—. Kostialik János
 td. 132.—. Kanyó István Nt. II. 20.—, Frz. 18.—. Kassa város ak. 40.—.
 Gr. Károlyi László urad. üz. 20.—, pk. 8-50. Kalocsai kápt. erdhiv. üz. 27-50.

Lehoczky János lb. 90.—. Lakompaki hgi. erdf. ld. 80.—. Lakatos József td. 60.—. Lambert Győző td. 60.—. Lékai hgi. urad. ld. 80.—. Lichtschein Mór könyvek 117.—, pk. 23.—. Lentii hgi. erdf. üz. 137·50, pk. 14·20. Montenuovó Nándor hg. Hj. 500.—. Muttnyánszky Jenő td. 80.—. Milkovics Ferencz Eő. 12.—. Maubó István npt. 13.—, Nyt. 5.—, Ftib. 7·50. Máté Dezső üz. 44·50, Kakig. 100.—, ak. 40.—. Mikolás Vincze üz. 27·50. Magyar Szöv. Közp. ld. 20.—. Mezőgazdasági ipar rtg. üz. 27·50, pk. 8·10. Mernyei kegy. tanítórend Hj. 500.—. Magyaróvári fgi. erdhiv. üz. 27·50, pk. 5.—. Nagykőrösi erdőjogosultság ld. 80.—. Nyiregyháza város td. 68.—. Nagy Lajos ld. 80.—, Ecs. 8.—, Fzr. 24.—, pk. 5.—. Pannonhalmi főapátság hd. 119.—. Polakovics György td. 198.—. Pernisz Dezső npt. 16.—. Pál János Ecs. 8.—. Pátria Mle. 20.—, Ám 30.—. Rosenfeld Emil ka. 500.—. Reznicek János td. 60.—. Röhrig Márton td. 80.—. Remann Ferencz ak. 40.—. Rohonczi urad. hd. 150.—. Ravazdi erd. hiv. pk. 8·10. Szimeiszter József ld. 80.—. Sóska Gyula td. 60.—. Schmid László üz. 110.—, pk. 6.—. Szekeres Sándor Eő. 24.—. Szántó István td. 150.—. Sajóvárkonyi erdhiv. üz. 27·50, pk. 3·10. Szarudits István hd. 20.—. Sztachó István npt. 16.—, ld. 40.—. Steiner Gyula Hj. 500.—. Sáskai hgi. erdg. ld. 40.—. Sikvölgyi erdőgazd. pk. 8.—. Scherg Károly üz. 27·50, pk. 8·10. Sopron város ak. 40.—. dr. Schultz Károly att. 260.—, hd. 60.—. dr. Spetz N. npt. 16.—. Sándor Béla td. 60.—. Szénássy László hd. 65.—. Sallai József td. 60.—. Szombathelyi m. kir. erdg. Hj. 1800.—. Tóth János td. 60.—. Trauer Gyula könyvek 91.—. Trsztyánszky László td. 60.—. Tóth Ferencz Eb. 7.—. Tamási hgi. erdg. ld. 80.—. Ujlaki-Hirschler-fia ak. 40.—. Vámospércs község Hj. 20.—. Váczi püsp. urad. üz. 27·50, pk. 8·10. Vallás min. I. F. J. A. 4000.—. Vöröcsöki urad. Hj. 5000.—. Veszprémi kápt. üz. 27·50, pk. 8·10. Weigl Ferencz npt. 16.—. Zólyomy Imre td. 30.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1920. évi XIX—XX. füzetének
HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 3 korona, állás-keresleti hirdetéseknel 1 korona. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 300 koronáért, azontul 25 grammonként 50 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

MAGYAR BELGA FÉMIPARGYÁR R.-T.

BUDAPEST, VI., HUNGÁRIA-KÖRUT 115/117. SZ.

Elvállalja: mezei, erdei, bányá- és iparvasutak nyomjelzését, valamint sikló- és sodronykötélpályák, csatlakozó vágányok építését.

Szállít: sineket, vágányt, váltókat (szabványos, helyi érdekű és keskenyvágányu vasutak részére), fordítókorongokat, kocsikat, mozdonyokat, kerekeket és kerékpárokat, csapágyakat és egyéb kocsialkatrészeket.

(1. XII. 7.)

Noessemann és Kühnemann R.-T. keskenyvágányu vasutak, sodronykötélpályák és modern szállítóberendezések gyára.

Erdői vasutak nyomjelzése, tervezése és építése. **Tüzi- és rönkfaszállító kocsik, sinek, váltók és fordítókorongok. Faszállító kocsik** 4, 6 és 8 tonna hordképességgel nagy mennyiségben készleten, Gyár és iroda: **Budapest, VI., Váci-ut 113—115. Flókok: Prága, Wien, Lemberg, Zágráb.** Telefon: 94—19 és 27—36.

(2. XII. 6.)

ORENSTEIN és KOPPEL, keskenyvágányu vasutak gyára,
BUDAPEST, Andrassy-ut 53. Gyártelep: Pestszentlőrinc.

Gyárt és szállít mindennemű erdei vasuti anyagot. (4. XII. 6)

Erdőket, faállományokat

vesz a

Veszprémi Faipar r.-t., Veszprém.

Közvetítők jutalmaztatnak.

(3. VIII. 6.)

MAGYAR GAZDASÁGI ÉS KISVASUTI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., MÉRLEG-UTCA 3. SZÁM

Tervez, épít, financiroz és üzemben tart

erdei vasutakat

és szállít ily vasutakhoz szükséges

felépítményi anyagokat és járműveket.

Vasuti anyagokból állandóan nagy rak-

tárt tart és kívánatra készséggel szol-

gál ajánlattal.

(5. XII. 6.)

ERDEI VASUTAK

sinek, váltók, keskenyvágányu erdei kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban. Nyomjelzés, tervezés és építés.

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.T. GYŐR, keskenyvágányu vasuti gyártmányainak eladása és bérbeadása.

ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KESKENYVÁGÁNYU VASUTOSZTÁLY (6. XII. 5.)

BUDAPEST, V., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 32. SZÁM.

Veszek lucz-, jegenyefenyő-, tölgy-, köris-,
bükkerdőt kitermelésre, már kitermelt
rönköket is. **NAGY** erdőigazgató, Bakonyszentlászló.

(10. V. 4.)

Méhrajt, Műlépet

elsőrendű, valódi méhviaszából napi áron szállít, vagy salakmentes viaszért 75%-ban azonnal becserél, Boczonádi- és egyéb rendszerű méhkaptárakról, kasokról, mézpergetőkről, méhészeti kellékekről tájékoztató árjegyzéket, **a 42-es Boczonádi-kaptár ismertetését** s a „Méhészet” szaklapból mutatványszámot kívánatra ingyen küld, kezdő méhészeknek díjtalan tanácsot ad, sonkolyt, méhviaszt, mézet és méhcsaládot napi áron vesz:

Sürgőnyczim:
BOCZONÁDI UJPEST
Telefon 75—81.

BOCZONÁDI MÉHÉSZETE
UJPEST, SZÉCHENYI-UTCZA 7. SZÁM.

(7. VI. 5.)

VUK M. és FIAI

fatermelők és fakereskedők.

ALAPITTATOTT 1847-BEN.

BUDAPEST

Iroda: V., KÁLMÁN-UTCZA 10. : Falelep: V., VÁCZI-UT 160.

Telefon 19—12. : Telefon 50—07.

Sürgőnyczim: FAVUK BUDAPEST.

(8. V. 5.)

Épületfát, deszkát, tűzifát sürgősen átveszek eredeti termelőtől, erdőbirtokostól, bármily mennyiségben, direkt fogyasztók számára.

Földmérést, erdőbecslést, erdősitést, gazdasági terv készítést, erdőkitermelést, értékesítést mindenkor jutányosan elvállalok.

Dr. Schultz Károly erdőmérnöki és faértékesítő irodája:
Budapest, VII., Vörösmarthy-utca 10/b. I. emelet 3. sz. Telefon:
József 124—53. (9. VI. 4.)

A Simmeringi gép- és waggonyár r.-t. BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁRA
Magyarországi Képviselet: **Rác Ferencz mérnök** BUDAPEST, V. KERÜLET,
FALK-MIKSA-UTCZA 8. SZ.
Fűrész és fagegmunkáló gépberendezések.
BRUNA és IDEAL gyorsfutó Keretfűrészek
egyedüli gyártója. Utólérhetetlen pontosság és stabilitás. **Kettős hasító Keretfűrész**, legujabb minta. Svéd rendszerű nagy gyalugépek óriási teljesítménnyel. Teljes fűrésztelep, asztalosműhely, faárgyár és favágóberendezések. **Gőzgépek, gőzkazánok, szivattyúk, benzin-, petrolin- és szivógáz-motorok.** Felvilágosítással szívesen szolgálunk. (14. XII. 3.)

SKABA és PLÖKL

BUDAPEST, VI. KERÜLET, VILMOS-CSÁSZÁR-UT 33. SZÁM.

Fegyverraktára és puskaművesműhelye

SZÁLLIT: Fegyvereket, töltényeket, lőport, vadász- és téli sportfelszerelést, skit és szánkót. Veszünk mindenféle agancsot.

(13. VI. 4.)

Fazekas Ferencz dr. jur. és okl. erdőmérnök,
erdőgazdasági és fatereskedelmi irodája
UJPEST, DESSEWFFY-UTCZA 22.

VÁLLAL: Magánmérnöki munkálatokat. Mezőgazdasági és erdőbirtok-parcellázásokat. Erdőbirtokok, faanyagok és erdei melléktermékek értékelését és értékesítését, adását-vételét. Üzentervek készítését. Szakvéleményezéseket, szakértőségeket. Eljár hatóságoknál, czégeknél gyors megbízásokban, képviselésekben. Berendez, ellenőriz magánuradalmi üzemeket, ügykezeléseket, pénz- és anyagszámadásokat. Magánuradalmak tartamos kiszolgálását vállalja a kész kiadások megtérítése és mérsékelt évi fix díjazás ellenében. (11.VI. 4.)

LANGFELDER KÁROLY okl. gépészmérnök

BUDAPEST, V., KÁRPÁT-UTCZA 7/B.   " "   Telefon 128-08, 60-45.

.....
Azelőtt a LANGFELDER V. GÉPGYÁR tulajdonosa
.....

FŰRÉSZ, ÉS FAIPARI TELEPEK építkezési, gépészeti, szállítási része.
MINDENNEMU ERŐTELEPEK tervezése, építés vezetése, esetleg megszerzése.
KÖLTSÉGVETÉSEK KIDOLGOZÁSA. SZAKTANÁCSKOZÁSOK. TŰZKÁR-
ÉS BIZTOSÍTÁSI BECSLÉSEK. ÜZEMEK ÁLLANDÓ ELLENŐRZÉSE ÉS
VEZETÉSE.

(15. VI. 3.)

Tűzálló agyagot, Kaolint, Quarczot, Tűzifát
TÓTH JÓZSEF Kerámiai üzlete, **DEBRECZEN.**

(18. VI. 3.)

NEUSCHLOSS-LICHTIG REPÜLŐGÉPGYÁR ÉS FAIPAR R.-T.

Központi iroda:

BUDAPEST, V., BALATON-UTCZA 2. SZÁM

Gyárt: Szerszámnyeleket ipari és mezőgazdasági
célokra. Mezőgazdasági faszerszámokat,
mint kubikos talicskákat, kaszanyeleket, lapátokat, szeker-
alkatrészeket és szekereket, továbbá sport faczikkeket,
mint ródlikat, hockey botokat, tornafelszerelést stb.
Konyhaeszközöket.

(12. VI. 4.)

HANDEL I. fakereskedő

BUDAPEST, V., WAHRMANN-UTCZA 6. SZ.

ERDŐRE, RÖNKFÁRA, TŰZIFÁRA minden fanemben
ajánlatokat kér.

VESZ: NYERSBOTOKAT tölgy-, kőris-, som-, meggy-,
mogyoró- és vörösgyürücserjéből.

(16. VI. 3.)

Legmegbízhatóbb beszerzési forrás!

KŐSZEGI FENYŐMAGPERGETŐGYÁR, ERDÉSZETI ÉS GAZDA-
SÁGI MAGNAGYKERESKEDÉS, ERDÉSZETI CSEMETETELEP
KŐSZEG, Vas megye. :: Sürgőnycím: MAGPERGETŐ, KŐSZEG.

Csakis feltétlen megbízható terményeket szállítunk, és pedig: Bel- és külföldi
TÜLEVELŰ- és LOMBFAMAGVAKAT, gyümölcsmagvakat. Erdészeti tű- és
lombfacsemetéket kőszegi csemetekertiünkből! Pontos és lelkiismeretes ki-
szolgálás! Nagyobb tételeknél előnyárak!

(17. XII. 3.)

Sürgőnycím: MAGPERGETŐ, KŐSZEG.

Csemetekert Kőszegen!

ÁRJEGYZÉK ingyen és bérmentve.

FOGJUNK HOZZÁ A MUNKÁHOZ!

Az ideiglenesen elveszett erdőterületek pótlása céljából a fásítás országos érdek!

E célra kaphatók:

Sorfák: Juhar, tarkalevelű juhar, kőris, szomorukőris, nyár, platán, szil, hárs, szeder.

Kitünő gyümölcsfák: Alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, barack, magastörzsű oltványok darabonként 29—35 korona árban.

Elsőrendű 1—2 éves csemeték

	ezrenként
Ákáczcsemeték	300—450 K
Gleditschiacsemeték	300—400 "
Kőriscsemeték	200—300 "
Fűzcsemeték, nyárcsemeték ..	300—400 "
Juharcsemeték	200—300 "
Tölgycsemeték	300—400 "

Erős, szép gyümölcsvadoncok előnyös árban kaphatók.

Parkirozásra alkalmas luczfenyőcsemete 50, 80, 100 cm magasságban darabonként 3—4 korona árban.

Ákácsmag szintén jutányos árban kapható.

(Árváltozás fenntartva.)

FARAGÓ BÉLA

zalaegerszegi csemetetelepe. (19. II. 2.)

Tűzifaellátás és értékesítés egyedüli módja. Megkímélhetjük a fogyasztóközönséget a faszakmában teljesen járatlan kávéházi ügynökök magas közvetítői perzentjétől az által, ha: mindennemű, minőségű, választéku és mennyiségű fa értékesítésével bizalommal fordulunk dr. *Schultz* Károly okl. erdőmérnök országos erdőmérnöki és faértékesítő irodájához.

Aki egyetlen egyszer megajándékozta nevezett irodát bizalmával, azontul csak ezen iroda által értékesítette fáját, mert a

szaktudással és lelkiismeretes ügyintézéssel mindenkor a legmagasabb faárat érte el, amellet, hogy a fogyasztóközönség így jutánysabban juthatott fához.

Az ügynökök által történt értékesítés okozza a közönség $\frac{3}{4}$ részének még ma is tűzifa-ellátatlanságát.

Dr. Schultz Károly Budapest, VII., Vörösmarty-utca 10/b.
I. em. 3. Telefon József 124—53. (21 IV. 2.)

Felhívás! Felkérjük mindazon szaktársainkat, akik a vadász-erdői továbbképző tanfolyamot elvégezték, szakügyben címüket Székely Tivadar urad. körérdésszel Szokolya, Jánospuszta (Hont m.) sürgősen közölni sziveskedjenek.

Horváth Gyula.

(20. III. 2.)

Székely Tivadar.

Rossz villamos elemeivel könnyen készít kis hozzáértéssel néhány gyertyafényt hálók, betegszobák s távol eső helyek megvilágítására. Biztonsági világításnak udvarokon nélkülözhetetlen. Brossura díjtalan. Válaszbélyeg. *Szénási László*, Kecskemét. (22)

HERKULESMŰVEK R.T.

vasöntöde, kazán- és gépgyár.

BUDAPEST, VI., FIGYELŐ-UTCZA 14—16.

TELEFON 5—22., 5—23.

Gyorsan, megbízhatóan és legmodernebb kivitelben szállít:

**GYORSJÁRATU KERET-
FŰRÉSZEKET,**

**INGAFŰRÉSZEKET,
KÖRFŰRÉSZEKET,
SZALAGFŰRÉSZEKET,
VASTAGSÁGI GYALU-
GÉPEKET,**

**EGYENGETŐ GYALU-
GÉPEKET,**

MARÓGÉPEKET,

TŰZIFAKÖRFŰRÉSZEKET

**TELJESEN VASBÓL,
FAAPRÍTÓ BALTÁKAT,
FAFELVONÓKAT,
GŐZGÉPEKET,
GŐZKAZÁNOKAT,
FÉLSTABIL GŐZLOKO-
MOBILOKAT,
MINDENNEMŰ ASZTALOS-
GÉPET,
TRANZMISSZIÓKAT,**

**teljes FŰRÉSZELEPEKET és FAAPRÍTÓ be-
rendezéseket, ASZTALOSGYÁRI és PARKETT-
GYÁRI berendezéseket és minden fafeldolgo-
záshoz szükséges gépeket.** (23. XII. 1.)

Ajánlok körülbelül 50—60.000 darab szép és erős egyéves ákáczcsemetékét erdősítésre. *Dr. Lamm Antal* magpergetőgyár, Körmend. (24)

Tűzifát és szálas erdőket veszek.	
<p>SÁNDOR IMRE erdészeti magkereskedő, csemetenagytermelő SZÉKESFEHÉRVÁR</p>	<p>VESZ és ELAD: mindennemű erdőgazda- sági magvakat és cseme- téket elismert magas értékű minőségben. (25)</p>
Tölgy makkterméseket veszek.	

Hirdetmény. Az 1920. évi augusztus hó 31-én kelt 7266/1920. M. E. sz. rendelet 7. §-a a bejelentés alá eső készletekből eladott vagy felhasznált faanyagok és faszén után a Faértékesítő Hivatalt megillető díjakat szeptember hó 1-től kezdve felemelte. Figyelmezteti a Hivatal ebből kifolyólag a bejelentésre kötelezetteket arra, hogy a fa- és faszénkészletekben az 1920. évi július hó 1-től szeptember hó 30-ig beállott változásokról összeállítandó forgalmi jegyzék kiadási oldalán feltétlenül tüntessék ki, hogy a felhasznált, elszállított, vagy más választékra feldolgozott faanyagból, illetve faszénből mennyi esik szeptember havára.

Amennyiben a bejelentésre kötelezettek ennek a rendelkezésnek nem tesznek eleget, a Hivatal az egész mennyiséget szeptember havában felhasználnak, leszállítottak, vagy más választékra feldolgozottnak fogja tekinteni, s a felemelt díjakat az egész mennyiség után kivetni.

Amennyiben a forgalmi jegyzék kiadási oldalának tételei alatt a fentiek szerint kimutatott faanyagból és faszénből szeptember havára semmi sem esik, a forgalmi jegyzéken ezt is meg kell jelölni.

Budapest, 1920. évi szeptember hó 23-án.

Erdőőri állásra szakvizsgázott fiatalabb, egészséges, az erdő kihasználásában és nevelésében, nagyvadtenyésztésben némileg már jártas erélyes 2 erdőőrt keresünk.

Kezdőfizetés évi 1000 K készpénz, 12 *ürm* tűzifa, 5 *g* buza, 8 *g* rozs, 3 *g* árpa, 24 *kg.* kőszó, 1 hold föld és kert, napi 2 liter tej, vagy tehéntartás, sertéstartás, teljes felsőruházat, szabályszerű lődij. Az állás január 1-én betöltendő.

Nyugdíj szervezés alatt áll.

(28)

Erdészeti igazgatóság, Bakonyszentlászló.

DR. LAMM ANTAL

FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA, KÖRMEND

Sürgőnyczim : DR. LAMM, KÖRMEND.

Ajánl legmagasabb csiraképességű és teljesen megbízható friss (26. VI. 1.)

TÚLEVELÜ- és LOMBFAMAGVAKAT,

valamint külföldi specziális magvakat.

Kivánságra árajánlattel készséggel szolgálók.

.....
A legnagyobb főpapi és főuri uradalmak szállítója.

Erdőőri szakbizonyítvánnyal és a polgári iskola 4 osztályát végzett s az erdőkezelés összes ágazataiban gyakorlatossággal rendelkező rokkant katona állást keres. Czim: *Hohrek István*, Budapest, Zugló-ut 1., I. em. 11. ajtó. (29.)

Okleveles erdőmérnököt keresek *állandó munkaerőnek*, kinek erdészeti gyakorlata és üzleti, illetve kereskedelmi hajlama van. Honorárium megegyezés szerint. Több nyelvet beszélő előnyben. Dr. Schultz Károly okl. erdőmérnök, országos erdőmérnöki és faértékesítő irodája Budapest, Vörösmarty-utca 10/b. (30)

**Az „Erdészeti Lapok“ 1920. évi XIX—XX. füzetének
tartalma :**

	Oldal
<i>Dr. Weiss Leo</i> : Erdőgazdasági problémák a Svájcban	463
<i>Dr. Gayer Gyula</i> : A kámoni arboretum	471
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. I. Pályázati hirdetés menyekült erdő- tiszték és azok családtagjai részére adandó segélyekről. — II. Fel- hívás az O. E. E. jótékony alapítványaiból kiosztandó segélyek ügyében. — III. Választmányi ülések	476
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. I. A m. kir. erdő- és vadőri iskolák szabályzata	477
II. 7911/1920. M. E. számú rendelet a faszén tájékoztató árának megállapítása tárgyában	487
III. 7910/1920. M. E. sz. rendelet a székesfőváros területén lévő ipari üzemekben a tűzifa használatának szabályozása tárgyában ...	488
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozás. — Személyi hírek. — A tűzifadijszabás mér- sékklése. — Az erdők állami kezeléséért fizetendő díjak emelése ...	489
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1920. szeptember hó)	490
HIRDETÉSEK	I—IX

